

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Titvlvs X. De ordine cognitionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

non sit, qui per quemlibet à Iudice deputatum tanquam merum executorem, in loco etiam non publico fieri potest, opposita tamen sententia probabilior & iuri conformior est, neque enim testes die tali festo ad respondendum à Iudice cogi possunt, ergo depositio eorum non est iudica, & consequenter non est valida.

Tertiò nulla est in die Festo non tantum prolatio sententiæ iudicialis, sed huius etiam executio, juxta *L. ult. Cod. h. e.* cum sine strepitu iudiciali fieri non pos-

sit; & ideo etiam reus die Festo capi, aut incarcerari non potest, sive hoc fiat pro debito civili, sive pro crimine, nisi periculum esset in mora; & quamvis jura Civilia plus hac in re admittant, servari tamen debet jus Canonicum, quod hæc talia ordinariè prohibet.

Quartò denique appellare quidem potest aliquis die etiam Festo, non tamen appellationem prosequi, eò quòd appellatio non indigeat tanto strepitu, quanto indiget appellationis prosecutio, quamvis & illud tutius fiat die non Festo.

TITVLVS X.

DE ORDINE COGNITIONUM.

Si plures quæstiones in idem iudicium convenient, & deducantur, de qua prius cognoscendum sit, potissimum hæc dubitatur, & hinc est.

§. I.

An prius discutienda sit quæstio consanguinitatis, quam super Matrimonio pronuntietur?

EX c. *Intelleximus l. h. e.* decidendum hoc est, ubi mulier in Matrimonium petiit aliquem, eò quòd cum eo contraxisset, & super hoc testes produxit; vir tamen hoc negavit consanguineum illius esse se in gradu prohibito probans; quæ viri exceptio, quam quæstionem incidentem dicunt, prius dijudicanda à Pontifice dicitur quam causa principalis Matrimonii. Ex qua Pontificis decisione interunt communiter peremptorias ex-

ceptiones, quæ iustitiam causæ principalis concernunt, per quas actio omnino excluditur ipso jure, seu potius nunquam nata ostenditur, prius dijudicandas, quam de causa principali cognoscatur, cum illa probata clarum sit, nullum jus competere in causa principali actori, & consequenter etiam hac exceptione probata, super causa principali indirectè saltem cognita Iudex pronuntiare potest, & debet. Si verò apposita exceptio non tam iustitiam causæ perimat, quam processum ordinarium iudicii impediat, qualis est exceptio litis finitæ, rei tractatæ &c. quales exceptiones emergentes dicunt, non tantum prius cognosci debet talis exceptio, quam causa principalis tractetur, sed prius etiam super ea pronuntiarì debet; ut appareat, utrum procedi ulterius debeat.

M m 2

§. II.

§. II.

Quomodo, seu quo ordine procedendum sit in causa, seu quaestione spoliationis?

Colligitur responsio ex *c. Cum dilectus. 2. h. t.* ubi Pontifex dicit: Si reus contra actorem spoliatores agentem super spolio, vicissim spoliationem obiciat, distinguendum esse, utrum quaestio spoliationis per modum actionis proposita fuerit, ad restitutionem perendam; vel utrum proposita fuerit per modum exceptionis, ad intentionem adversarii repellendam. Prius si fiat, censentur mutuae actiones, siue conventio & reconventio, & juxta modum mutuarum talium petitionum pariter tractandae, & una sententia terminandae sunt, ita tamen, ut in conventionem semper priorem locum habeat conventionis causa, quae prius in iudicium deducta fuit; si vero per modum exceptionis opponatur spoliatio ad impediendum, vel differendum processum judicium, donec restitutio facta sit, prius de exceptione spoliarii, velut de dilatoria exceptione, quam de causa principali cognoscendum est, cum reus in tali casu non teneatur actori respondere, priusquam restitutio facta sit. *c. ult. h. t.* Et quamvis actor condemnari non possit, ad absolute restituendum, cum exceptio non fiat ad impetrandam restitutionem, sed ad excludendam tantum actoris petitionem, condemnari tamen potest ad restitutionem sub conditione, si scilicet ulterius agere velit. Sunt tamen etiam plures casus, in quibus exceptio spoliationis contra spo-

liatorem opponi non potest, si scilicet periculum sit in mora, si praecise officium Iudicis impleretur; si spoliatus conveniatur ex promissione iuramento firmata, in causa matrimoniali, & aliis spiritualibus; si factum sit notorium, &c. videtur etiam *c. Super spoliatione. 4. h. t.*

§. III.

An, & qua ratione, si in iudicio incidat quaestio praedictalis ipsi casui principali, prius de causa seu quaestione incidente cognoscendum sit, quam de causa principali?

Si in causa ad Iudicem secularem deducta quaestio incidat, quae quidem ad forum Ecclesiasticum pertinet, huius tamen decisione in causa principali pergit non potest, non debet prius Iudex Secularis cognoscere super causa principali, quam illa incidens quaestio a Iudice Ecclesiastico decisa fuerit, cum ab huius decisione dependeat illa *c. Tuam. h. t.* ita ut Iudicis secularis, quoad causam principalem, suspensa maneat jurisdictio dum a Iudice Ecclesiastico haec praedictalis incidens decisa fuerit, ad cuius tribunal tunc quaestio incidens ratione spiritualitatis pertinet. Quin imò in casu per se & ex objecto suo spiritualibus, seu Ecclesiasticis potest Iudex Ecclesiasticus, vel ex proprio motu, vel ad instantiam partis inhibere Iudici seculari, ne in causa principali agat aliquid, antequam incidens illa decisa fuerit. Quod si tamen causam principalem coram Iudice seculari jam motam, quaestio praedictalis incidat ad forum Civile pertinens, potest quidem Iudex secularis etiam de hac inci-

dente questione cognoscere, si non excedat illius jurisdictionem, prius tamen de ea judicare debet, quam de

causa principali, cum illa probata locum non habeat causa principalis.

TITVLVS XI.

DE PLUS PETITIONIBUS.

§. I.

Quot modis plus petatur?

IN c. Consultum unico h. t. habetur, quod quatuor modis plus peti possit, causa scilicet, re, tempore, & loco. Causa plus petere dicitur, qui in specie & determinato à debitore petit, in genere tantum, vel alternativè, aut disjunctivè debet aliquid, sic si alter tibi promissit equum aliquem, aut equum, vel duodecim aureos, tu verò equum Neopolitanum determinatè petas, vel omnino velis habere duodecim aureos, cum tamen penes te non sit electio (quæ in debitis ex contractu indeterminatis penes debitorem est, nisi ex verbis aliud appareat, ut ex ultima voluntate debeantur) causam plus petere diceris, & etiam si vilius quid petat, quam alter daturus esset, plus causam petere dicitur, cum non sit electio penes hunc, sed penes debitorem, qui nonnunquam difficilis caret viliori, quam meliore.

Re plus petere dicitur, si decem v. g. aurei tibi debiti sunt, tu tamen petas viginti, non quod ut accessorium quid principali debito, sicuti non plus petere dicitur, qui fundum v. g. cum fructibus petit, cum fructus in tali casu petantur,

non ut principale debitum, sed ut accessorii fundo, &c. tutius tamen est, ad omnem cavendam litem nihil necessarium, ut clausula tali petitioni adjiciatur, petere se scilicet hæc, salvo tamen jure superflui.

Locò plus petitur, cum quis alibi convenitur, quam ubi conventum erat, stipulatus v. g. es, quod Augustæ solutionem v. g. facere velis, alter tamen Ulmæ te de solutione faciendâ convenit. Quo in casu ad id, quod interest, solutionem non in alieno loco petitam, & factam esse, ex æquitate naturali, non in pœnam tenebitur, qui loco plus petivit, nisi petitionis talis faciendæ iusta causa subsit, aut in alio quidem loco petas solutionem v. g. quam conventum erat commodo tamen debitori, & factâ mentione loci, in quem conventum erat.

Tempore denique plus petitur, cum ante diem, vel ante conditiones pacto adjectas conventum petitur; sicuti enim qui moratur solutionem, & tempore suo non solvit, minusolvere censetur, ita etiam, qui petit solutionem ante præfixum solutioni faciendæ tempus, plus petere censetur.

Mm 3

§. II.